

Profielwerkstuk Geschiedenis De Koude Oorlog

Profielwerkstuk door een scholier

12863 woorden

19 juni 2007

★ 5,9

443 keer beoordeeld

Vak

Geschiedenis

De Koude oorlog

Een machtsrijd met climaxen...

Inhoudsopgave

Hoe is de koude oorlog ontstaan?

Oorsprong van de term koude oorlog?

Communisme / Kapitalisme

Chronologische globale verloop koude oorlog

Conflicten

- Korea oorlog
- Cuba (korte toelichting)
- Vietnam
- Afghanistan
- Irak-Iran oorlog

Einde koude oorlog

- Duitsland weer één
- Sovjet unie wordt Rusland

Visie Sander en Adithya

Bronvermeldingen

Hoe ontstond de koude oorlog?

Het jaar 1917 was een belangrijk jaar voor het begin van de Koude Oorlog. De Sovjet-Unie en de Verenigde Staten kwamen in dat jaar als twee wereldmachten op het toneel. De Sovjet-Unie had als denkbeeld het marxisme waaruit de naam communisme ontstond. De Verenigde Staten had het kapitalisme in hun hoofd. Zij wilden graag een economische wereldmacht vormen waarin geld, vrijheid van mensen een grote rol speelden. De Sovjet-Unie had een ideologie die graag het kapitalisme deed vallen en de ideeën van het marxisme inbrachten.

Deze twee landen speelden nog geen rol in de eerste wereldoorlog. De Sovjet-Unie had wel meegedaan maar trok zich na de communistische revolutie terug. Het echte strijdtoneel kwam er pas nadat Amerika

en de Sovjet-Unie zich beiden in het avontuur van de tweede wereldoorlog hadden gestort. Amerika werd aangevallen door de Japanners en de Sovjet-Unie door de Duitsers. Nadat ook de tweede wereldoorlog was afgelopen ging Amerika en de Sovjet-Unie om de tafel. Ze sloten een aantal verdragen waarin afspraken werden gemaakt over de verdeling van Europa en vooral Duitsland en wat er verder gedaan moest worden om Europa weer op te bouwen. Japan had zich nog niet over gegeven en Amerika wilde wel even laten zien wie de sterkste was en gooide een aantal atoombommen op Japan. De koude Oorlog was eigenlijk ontstaan doordat de twee wereldmachten allebei een andere ideologie hadden en dat frontaal op elkaar botsten.

Een van de echt zichtbare oorzaken van de Koude Oorlog was het conflict in Oost-Europa. De Sovjet-Unie rukte na de oorlog op met zijn rode leger. Als eerste doel was het innemen van Polen om zo het communisme nog meer veilig te stellen. De Sovjet-Unie nam na het innemen van Polen de rest van Oost-Europa in. Landen zoals Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Bulgarije, Joegoslavië en Albanië waren in handen van het rode leger. Amerika zag dit als een enorme bedreiging. Ze dachten dat heel Europa zou worden ingenomen door het rode leger. Hier begon dus de angst van de Amerikanen dat de Sovjet-Unie groter en sterker zou worden dan zij. Amerika had altijd het gevoel dat zij sterk en oppermachtig waren. De Sovjet-Unie had altijd een beeld van zwak en onzeker te zijn. Maar het zelfbeeld van Amerika was een beetje aangetast. Dat de Sovjet-Unie landen in zou nemen was niet de afspraak. Vanaf die tijd wordt er gesproken over het ijzeren gordijn. Dit wil zeggen dat de Oostbloklanden afgesloten waren van de rest van Europa. Amerika opende een tegenaanval met als naam Truman-doctrine.

Het was de bedoeling de macht van de Sovjet-Unie in te krimpen. Nadat deze methode was geopenbaard verscheen er een plan om West-Europa te helpen. Het Marshallplan zorgde ervoor dat er een strikte scheiding ontstond tussen oost en west. Ook een scheiding van economie. Stalin, de Sovjet-Unie dus, had als antwoord: de Berlijnse blokkade. De Sovjet-Unie sloot alle toegangswegen naar Berlijn. Deze blokkade was het eerste openlijke conflict tussen de twee wereldmachten.

In 1949 werd er een verdrag gesloten met als doel West-Europa te helpen en om te strijden tegen de Sovjet-Unie. Er werden veel troepen in Europa gestationeerd en er ontstond een wapenwedloop. Op West-Duits grondgebied werden kernwapens geplaatst tegen de dreiging van het communisme.

Oorsprong van de term 'Koude Oorlog'

Met Koude Oorlog (in het engels Cold War), bedoelt men de periode dat de VS en de Sovjet Unie in vijandschap met elkaar waren. Als dit gerelateerd wordt aan systematische verschillen tussen kapitalisme en anderzijds communisme, zou je het begin van deze oorlog kunnen bepalen gelijk na de Russische revolutie in 1917. Maar hoe zou je dan de alliantie tussen de VS en de Sovjet Unie kunnen zien ten tijde van de 2e wereldoorlog?

De koude oorlog wordt zo genoemd, omdat het een oorlog is, waarbij de 2 hoofdrolspelers de VS en de USSR nooit direct met elkaar in oorlog zijn. Er zijn wel degelijk oorlogen gevoerd, maar in deze oorlogen namen nooit beide landen direct deel. Ze steunden de 2 landen die oorlog hadden, of alleen 1 land nam zelf deel aan de oorlog en de andere steunde het andere land.

De term koude oorlog, is niet toevallig, voor het eerst gebruikt in de Verenigde Staten. Er was niet veel discussie over de oorzaak hiervan. Het is nooit echt uitgekomen wie de term verzonnen heeft. Bernard Baruch, beleidsmaker, gebruikte de term voor het eerst in 1947 zonder enige notie. Bernard Baruch had de term van zijn vriend en speechschrijver Herbert Bayard Swope, die de term bedacht voor de zogenaamde 'Phoney War' (valse oorlog), hiermee bedoelt men, de vroege fase van de 2e wereldoorlog waarin nog

geen militaire acties plaats hadden gevonden.

Degene die de term tot een geïntegreerd politiek woord maakte was de invloedrijke kranten columnist Walter Lippman. In het najaar van 1947 publiceerde hij een serie artikelen over buitenlands politiek beleid, dat een kritische analyse van de Sovjet Unie als startpunt had. Later publiceerde hij al deze artikelen in zijn boek: *The Cold War*. In de jaren '50 werd de term vaker gebruikt, maar alleen vrij algemeen. Lippman verklaarde later dat hij de term had overgenomen van Franse politieke termen uit de jaren '30: *la guerre froide* (koude oorlog) en *la guerre blanche* (witte oorlog), bedacht voor een status van oorlog, zonder een daadwerkelijke oorlog.

Er zijn in ieder geval, andere en eerder verschijningen. In oktober 1945 gebruikte de Engelsman George Orwell de term in een context van wat hij zag als nieuwe periode, waarin monsterstaten de wereld verdeelden, die beiden een machtig wapen hadden: de atoombom, maar het niet tegen elkaar gebruikte, maar het gebruikte als intimidatie middel.

George Orwell's visie was een na oorlogse versie van James Burnham's 'the managerial revolution'. Hierin werd al voorspeld dat de 3e wereldoorlog was begonnen voordat de 2e wereld oorlog voorbij was. De wereld werd op gespleten in 3 machtscentra's namelijk: Japand, Duitsland en de VS.

Ook eerder kwamen er oorlogen voor als deze, namelijk de oorlog om het Iberische schiereiland (Spanje en Portugal). Hierover werd vroeg in de 14e eeuw geschreven door Castiliaanse aristocraat Don Juan Manuel. Hij beschreef de oorlog als een brede weg met onregelmatige overeenkomsten, veranderende grenzen en tegen de achtergrond van een "totaal" politiek en cultureel conflict tussen godsdienstige ideologieën. Wat er letterlijk in zijn manusscript stond was 'tepid' of 'lukewarm', cold was een verkeerde vertaling gedateerd uit de 1860's. Maar toch is Don Juan Manuel's beeld van een 'lauwe' oorlog relevant. Hij schreef: de lauwe oorlog is geen oorlog tussen gelijke vijanden, het maakt niet uit of er wel of geen vrede komt. Don Juan schreef eerbiedig dat moslims goede strijders waren, maar het Christendom en de Islam waren onverzoenbaar en konden elkaar niet als twee gelijke tegenstanders begrijpen. Er zou pas echt vrede zijn als er een totale overwinning was en een liquidatie van de vijand als een onafhankelijke kracht. Met de koude oorlog liep het echter anders af.

Wat houdt het Communisme / Kapitalisme in?

Communisme

Communisme is een klasseloze samenleving met een economisch systeem gebaseerd op gemeenschappelijke eigendom van productiemiddelen, waarbij eenieder produceert naar vermogen en neemt naar behoefte, of een politieke stroming die streeft naar een dergelijk systeem.

In de praktijk wordt met communisme vooral de stroming bedoeld die teruggaat op de ideeën van Karl Marx (marxisme) en Vladimir Lenin (leninisme), en de uitwerking van die ideeën in de Sovjet-Unie en andere "communistische" (naar eigen zeggen "socialistische") staten.

links: Karl Marx

Vanaf de 16e eeuw werd Rusland bestuurd door Tsaren. Tsaar betekent keizer dus hadden ze absolute macht. De laatste Tsaar was Nicolaas de 2e. Hij was ten val gebracht in de Russische revolutie. Hier zijn een aantal redenen waarom het zo ver had kunnen komen:

- Rusland had veel verliezen geleden in de 1e wereldoorlog tegen Duitsland Tsaar Nicolaas werd verantwoordelijk gesteld en daardoor kwam er veel ontevredenheid onder de burgers
- Er was weinig voedsel, brandstof en veel mensen stierven daardoor van de honger
- Tsaar Nicolaas zelf leefde in grote rijkdom terwijl meer dan 80 procent van de bevolking was arm, had

geen baan en veel mensen leden ook honger

In Maart 1917 (februari volgens de Russische kalender) brak er een staking uit in Petrograd (Nu Sint-Petersburg) De staking was een protest tegen de oorlog en op de chaos die daardoor volgde in Rusland. De Tsaar moest aftreden en er zou een nieuwe voorlopige regering komen namelijk de Mensjewieken. Er was nog een regering de Bolsjewieken. Die bestaat uit verschillende raden (de sovjets). De Mensjewieken hielden alleen niet erg lang stand. Op 7 november (25 oktober volgens de Russische kalender van voor de revolutie) brak de zogenaamde oktoberrevolutie onder leiding van Lenin (Vladimir Iljitsj) uit. De Bolsjewieken schoten op het hoofdkwartier van de Mensjewistische regering, en op andere belangrijke gebouwen. De regering viel snel. De Bolsjewieken grepen de macht en riepen Rusland uit tot de eerste communistische staat ter wereld: de Sovjet republiek waarvan Lenin het bestuur op zich nam. Dit was de eerste communistische revolutie maar in andere landen zouden er nog veel meer volgen. Uiteindelijk zouden de volgende landen communistisch worden:

Polen, Hongarije, Mongolië, Roemenie, China, Noord Korea, Vietnam, Laos, Cambodja, Bulgarije, Oost Duitsland, Cuba (is nog steeds communistisch), Tsjecho-Slowakije, Joegoslavië, Albanië. De meeste van deze landen hadden een grote arme bevolking en werden (vaak slecht) geregeerd door een klein groepje rijken. Voor de arme mensen was de Revolutie een kans op een beter leven.

Jozef Stalin (Stalin = Man van Staal) , 18 december 1878[1] – Koentsevo (bij Moskou), 5 maart 1953) was de tweede leider van de Sovjet-Unie, van 1928 tot aan zijn dood. Zijn dictatoriale, bijzonder wrede regime bracht de Sovjet-Unie tot grote economische groei, wat echter ten koste ging van vele miljoenen mensenlevens.

Na de dood van Lenin in 1924 wist Stalin na een machtsstrijd (met als belangrijkste tegenstrever Leon Trotski) zich van de macht in partij en staat van de prille Sovjet-Unie meester te maken (1928) en hield die vijfentwintig jaar in handen. Stalin behoorde aanvankelijk tot de rechtvleugel van de partij en in een bondgenootschap wist hij de linkervleugel buitenspel te zetten. In 1929 dankte hij zijn - tot dan toe - bondgenoten van de rechtvleugel, Aleksej Rykov, Michail Tomski en de theoreticus Nikolaj Boecharin af. Stalin sprak zich nu openlijk uit voor collectivisering en planeconomie. De collectivisering werd een enorme ramp, daar de meerderheid der boeren haar vee liet slachten, zodat het geen staatseigendom kon worden. Door de collectivisering kwamen kolchozen (collectieve boerengemeenschappen) en sovchozen (staatsboerderijen) tot stand. Rijkere boeren, die vaak hoog in aanzien stonden in traditionele gemeenschappen, de koelakken, werden opgepakt en verdwenen in de goelags of in gevangenissen. Hun bemiddelende rol in hun (niet-Russische) gemeenschappen werd ingevuld door Russische partijleden: "russificatie".

Kapitalisme

Kapitalisme is een politiek-economisch systeem dat onder andere gekenmerkt wordt door private eigendom van de productiemiddelen (zoals: machines, grond, gebouwen, grondstoffen en arbeid). Zij die deze middelen in eigendom hebben mogen, volgens de kapitalistische visie, ook de vrucht van deze middelen hun eigendom noemen.

Het kapitalisme, in verschillende verschijningsvormen, is op dit moment het heersende economische systeem in vrijwel alle landen ter wereld. Het is sterk gerelateerd aan de liberale staatsfilosofie, die uitgaat van de individuele (politieke en economische) vrijheid, het eigendomsrecht en vrije marktwerking.

Geschiedenis

Het kapitalisme vindt haar oorsprong in het vroegmoderne West-Europa, waar het ontstond na de

ineenstorting van het feodale systeem in de late middeleeuwen. Het vroege kapitalisme dat ontstond wordt mercantilisme genoemd.

Het kapitalistisch systeem nam eind 18e eeuw een hoge vlucht in Engeland toen de stoommachine was uitgevonden en de eerste gemechaniseerde fabrieken het daglicht zagen. Deze industriële revolutie zou zich in de loop van de 19e eeuw over Europa verspreiden. Het bezit van productiemiddelen was daardoor nog meer dan voorheen een bron van grote macht. In dezelfde periodes vonden liberale staatkundige omwentelingen plaats.

Naast deze technologische vooruitgang was er volgens Max Weber ook een verandering nodig in de levensvisie van de bevolking. Een levensvisie die mensen de motivatie gaf om kapitaal niet meteen uit te geven, maar hen aanspoorde het te investeren met het doel nog meer kapitaal te vergaren. Max Weber onderzocht het, enigszins paradoxale, verband tussen het ontstaan van het protestantisme en het kapitalisme.

De industriële revolutie verspreidde zich na 1800 snel naar België, Frankrijk en Duitsland. De traditie van het socialisme was een reactie op de ongelijkheid tussen bezitters en niet-bezitters die van deze ontwikkeling het gevolg was.

Met name in de Sovjet-Unie (vanaf 1917) en in de Volksrepubliek China (vanaf 1949) werd geprobeerd een socialistische economie op te bouwen. In West-Europa poogde de sociaaldemocratie, minder rigoureuze, de maatschappelijke gevolgen van radicaal kapitalisme bij te sturen.

Tegenwoordig is het kapitalisme over vrijwel de gehele wereld het vigerende economische systeem en vormt het steeds sterker een mondiale markt. Over de vraag in hoeverre het kapitalisme – de vrije markt – als maatgevend moet worden beschouwd voor de verdeling van economische macht wordt verschillend gedacht. De meest principiële kritiek op het kapitalisme komt tegenwoordig uit de hoek van het antiglobalisme.

Werk van Andy Warhol

in de pop art style, HET toonbeeld van kapitalisme, waar het draait om consumptie.

Chronologische globale verloop koude oorlog

1941 Roosevelt komt met zijn redevoering over Vier Vrijheden, waarin dictators die de vrijheid bedreigen de wacht wordt aangezegd. Churchill en Roosevelt stellen het Atlantisch Handvest op waarin zij beloven geen territoriale veroveringen na te streven.

1943 Conferentie van Teheran waarbij voor het eerst tussen Stalin, Churchill en Roosevelt elkaar ontmoeten. Inzet van de discussie was de invasie van Normandië gekoppeld aan een aanval van de Sovjet Unie tegen nazi-Duitsland. Tegelijk werd gesproken over eventuele operaties van de Russen tegen Japan en de noodzaak om na de oorlog te komen tot een internationale vredesorganisatie.

1944 Afspraak tussen Churchill en Stalin over de verdeling van invloedssferen in Oost-Europa

1945 4 - 11 februari: Conferentie van Jalta. Het voorstel om Berlijn in vier zones te verdelen wordt tijdens deze conferentie aanvaard.

8 mei: Duitse capitulatie; Duitsland wordt bezet door de Geallieerden.

juni: oprichting Verenigde Naties

17 juli - 2 augustus: Conferentie van Potsdam. Nog tijdens de conferentie wordt Churchill vervangen door Attlee, die de verkiezingen in Engeland ten koste van Churchill heeft gewonnen. Truman informeert Stalin over de atoombom.

augustus: VS gooien atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. Begin van de wapenwedloop tussen VS en

SU.

13 augustus: De Sovjetunie gaat accoord met de verdeling van Duitsland in bezettingszones en van Berlijn in sectoren.

1946 Churchill houdt zijn Fulton-speech en laat het IJzeren Gordijn zakken.

Op 21 april wordt de Socialistische Einheitspartei Deutschlands (SED) opgericht. Het verzet van de SPD afdeling in het westelijk deel van Berlijn onder leiding van Kurt Schumacher mocht niet baten. In de sovjet-zone worden de afdelingen van KPD en SPD opgeheven.

Opstand in Griekenland onder leiding van de Griekse communisten. George Kennan waarschuwt voor de agressie van de SU, Wallace waarschuwt voor de gevolgen van een hard optreden tegenover de SU.

1947 Op 1 januari voegen de VS en Gr.-Brittannië hun bezettingzondes in Duitsland samen tot Bizonia. Mr 'X' (George Kennan) gebruikt voor het eerst de term containment. Afkondiging van de Trumandocctrine. Introductie van het Marshall-plan en afwijzing door de SU van de aangeboden hulp. De Cominform wordt opgericht.

1948 In februari vindt er een staatsgreep door de Tsjechische communistische partij.

In maart verlaat de Sovjet-Unie de Geallieerde Controleraad. Het gemeenschappelijk bestuur over Duitsland komt hiermee ten einde. De Koude Oorlog is definitief een feit.

De VS en Gr.-Brittannië overleggen over een geldhervorming in de door hen gecontroleerde zones.

Op 20 juni wordt de D-Mark ingevoerd, gevolgd door een Oostduitse Mark in de Sovjet-zone. Als de D-Mark ook in West-Berlijn wordt ingevoerd gaat Stalin over tot de Blokkade van Berlijn (24 juni 1948- mei 1949). De VS onderhoudt een luchtbrug met Berlijn.

Joegoslavië verlaat de Cominform.

1949 Op 25 januari wordt de COMECON opgericht.

In april wordt door de VS samen met de Westeuropese landen de Noordatlantische Verdragsorganisatie opgericht. Duitsland is vooralsnog geen lid. Luchtbrug in Berlijn.

Uiteindelijk heft Stalin op 12 mei de blokkade van Berlijn op.

De Bondsrepubliek Duitsland (BRD) wordt op 23 mei opgericht. Enkele maanden later volgen de eerste verkiezingen. Konrad Adenauer wordt de eerste bondskanselier van de BRD. De basis voor het Wirtschaftswunder is gelegd.

Op 25 september treedt het Bezettingsstatuut in werking.

Op 7 oktober wordt de Duitse Democratische Republiek (DDR) uitgeroepen, waarvan Wilhelm Pieck de president wordt, maar partijleider Walter Ulbricht de touwtjes in handen heeft.

De SU ontwikkelt de atoombom. Uitroeping van de Volksrepubliek China onder leiding van Mao Zedong.

1950 In juni breekt de Korea-oorlog (1950-1953) uit. Als antwoord op de communistische dreiging formuleert Paul Nitze voor de National Security Council een vernieuwd veiligheidsbeleid, waarbij de containmentpolitiek vooral in militaire termen wordt gegoten. Hij legt dit neer in het rapport NSC-68.

Ondertussen ondertekent Oost-Duitsland op 6 juli het verdrag van Görlitz waarin de DDR de Oder-Neissegrens erkent. De Bondsrepubliek wordt twee dagen later buitengewoon lid van de Raad van Europa.

1951 In het voorjaar wordt op 18 april de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal opgericht. Als snel volgt dan in september een verdrag tussen de regeringen van West- en Oost-Duitsland waarin het interzonaal handelsverkeer wordt geregeld.

1952 De Republikeinen winnen in 1952 de presidentsverkiezingen dankzij de grote populariteit van oorlogsheld Eisenhower ('Ike'). Hij liet de buitenlandse politiek grotendeels over aan de communistenvreter

John Foster Dulles.

Stalin komt met het voorstel om de BRD en de DDR te herenigen in een neutrale staat Duitsland. Deze Stalin-nota wordt door het Westen afgewezen: geen vredesverdrag zonder vrije verkiezingen.

Tussen de westerse geallieerden en de Bondsrepubliek wordt het Deutschlandverdrag gesloten dat tegelijk gekoppeld wordt aan de ondertekening van het verdrag voor een Europese defensiegemeenschap in Parijs.

In augustus treedt de BRD toe tot het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank.

1953 Op 5 maart overlijdt Stalin. De Nieuwe Koers van de SED leidt in juni tot onrust die uitmondt in een Opstand in Oost-Berlijn. Machtsstrijd in SU, waarbij Chroesjtsjov de macht naar zich toetrekt. SU ontwikkelt de waterstofbom.

Tussen Noord- en Zuid-Korea wordt in juli een wapenstilstand gesloten.

1954 De Fransen leiden een smadelijke nederlaag tegen de Vietnamezen bij Dien Bien Phu. Voor de VS het sein om een nieuwe politieke doctrine te ontwikkelen: de dominotheorie. De Amerikaanse betrokkenheid in Vietnam neemt een aanvang.

1955 Tien jaar na Potsdam wordt geprobeerd om in Genève de verhoudingen tussen de SU en de VS uit het slop te trekken zonder veel resultaat.

1956 XX-ste Congres van de CPSU, waar Chroesjtsjov onthullingen doet over het regime van Stalin. Als uitvloeisel van het XX-ste Congres werd ook besloten de COMINFORM op te heffen.

Suez-crisis breekt uit. In Polen en Hongarije komt de bevolking in opstand.

1957 Lancering van Spoetnik I op 4 oktober 1957 door de SU, al snel gevolgd door Spoetnik II en III. Doctrine van vreedzame coëxistentie.

1958 In november stuurt Chroesjtsjov aan op een confrontatie met het westen. In een ultimatum eist hij dat West-Berlijn binnen zes maanden door de geallieerden is ontruimd.

In december lanceren de VS hun eerste raket als antwoord op de Russische Spoetniks.

1960 Breuk tussen Moskou en Peking na Conferenties in Boekarest en Moskou. De Chinese partij-ideoloog Teng Hsia-ping wijst de vreedzame coëxistentie politiek af. Duizenden technici worden door de Sovjet Unie teruggeroepen.

In mei meldt Moskou dat een Amerikaans spionage vliegtuig is neergehaald. De VS ontkennen, maar als de piloot Gary Powers van de U2 voor de camera's verschijnt heeft dat geen zin meer.

1961 Kennedy treedt aan als president. Hiervoor had hij een ontmoeting met Chroesjtsjov.

Invasie in de Cubaanse Varkensbaai door CIA gesteunde Cubaanse ballingen. De CIA beraamt plannen om Castro te vermoorden.

Bouw van de Berlijnse Muur. De regering van de DDR noemt dit een 'anti-fascistische beschermmuur'. Dramatische beelden van mislukte vluchtpogingen zullen jarenlang de publieke opinie tegen de DDR innemen.

1962 Raketten crisis rond Cuba. Politiek van brinkmanship.

1963 Kernstopverdrag tussen Verenigde Staten en Sovjet-Unie, waarbij bovengronds kernproeven werden verboden. Ook Groot-Brittannië slot zich bij deze Test Ban Treaty aan, maar Frankrijk weigerde het verdrag te ondertekenen, vooral omdat het op dat moment nog niet kon beschikken over een eigen atoomwapen.

China veroordeelt de politiek van vreedzame coëxistentie. Het leidt tot een breuk tussen de Sovjet Unie en China. Groeiende spanning langs de Chinees - Russische grens.

Bezoek van Kennedy aan Berlijn.

1964 Val van Chroesjtsjow. Breznev, Kosygin en Podgorny nemen de macht over.

Betrokkenheid van VS met oorlog in Vietnam sterk neemt toe.

China laat zijn eerste atoombom ontploffen.

1968 Praagse Lente onder leiding van Alexander Dubcek.

Inval in Tsjechoslowakije door troepen van het Warschau Pact.

Non-proliferatieverdrag.

1970 Stakingen in Polen. Val van Gomoelka.

In augustus sluiten de Sovjet Unie en de BRD het Verdrag van Moskou.

1971 Aanvang van de ping-pongdiplomatie tussen China en VS.

Op 3 mei wordt Walter Ulbricht vervangen door Erich Honecker.

In september komt het Viermogendhedenakkoord over Berlijn tot stand.

1972 Amerikaanse president Nixon naar Moskou. SALT-I komt tot stand waarin de aantallen kernwapens in Oost en West beperkt worden.

De DDR en de BRD besluiten elkaar in het Basisverdrag wederzijds te erkennen, waarna zij het jaar daarop volgend beiden lid worden van de Verenigde Naties.

1975 Slotact van Helsinki.

Communistische machtsovername in Angola en Zuidoost Azië.

1979 SALT-II tussen Jimmy Carter en Breznev.

In december komt in het NAVO-dubbelbesluit tot stand.

Russische inval in Afghanistan.

1980 Stakingen in Polen. Val van Edward Gierek en oprichting van vrije vakbonden.

1981 Oprichting van de vrije vakbond Solidariteit in Polen. In Polen kondigt generaal Jaruzelski de staat van beleg af.

Ronald Reagan is de nieuwe president van de Verenigde Staten. Met zijn pleidooien voor invoering van de neutronenbom en het Star Wars project gaat de bewapeningswedloop een nieuwe fase in.

1982 Verbod van Solidariteit. Breznev overlijdt. Andropow wordt secretaris-generaal van de CPSU.

1984 Andropow wordt na zijn overlijden opgevolgd door Tsjernenko

1985 Tsjernenko gaat dood. Gorbatsjow volgt hem op, die een hervorming van het communisme aankondigt. Gromyko wordt president van de SU, Sjjevardnadze wordt de nieuwe minister van buitenlandse zaken.

1987 Begin van perestroika en glasnost.

1989 Russen verlaten Afghanistan. Vanaf begin mei komt een grote stroom vluchtelingen uit de DDR op gang naar de BRD. Op 9 november gaat de Muur open. Afbraak van Berlijnse muur. Desintegratie communistische partijen in Oost-Europa.

Conflicten

De Korea-oorlog 1950-1953

Na de Tweede Wereldoorlog werd besloten een nieuw land te maken: Korea. Tijdens de onderhandelingen van Jalta was afgesproken dat de troepen van de VS en de Sowjet Unie Korea zouden bezetten in afwachting van de totstandkoming van een onafhankelijke, democratische Koreaanse regering. De scheidingslijn tussen de bezettingskrachten liep langs de 38e breedtegraad. Tot september 1948 bezette de Sowjet Unie Noord Korea, waarna zij de macht overdroeg aan de pas gevormde Koreaanse

Volksrepubliek. Kim Il Song werd de leider van de nieuwe regering. In Zuid Korea werd de macht, nadat de VN verkiezingen had laten houden in dit gebied - de Sowjet Unie had zich verzet tegen verkiezingen in Noord Korea -, overgedragen aan de Koreaanse Republiek onder president Syngman Rhee, die zich al snel ontpopte als een ware dictator. Pogingen om hem later te vervangen door een democratischer president mislukten alle, ook al probeerde de CIA menig complot of aanslag tegen hem te beramen.

Beide republieken eisten de soevereiniteit over het gehele land voor zich op. Overmoedig geworden door uitspraken door de Amerikaanse minister voor Buitenlandse Zaken Acheson, die aan Zuid Korea voor de VS geen strategisch belang hechtte, vielen de Noord Koreanen Zuid Korea binnen. In drie dagen was Seoel onder de voet gelopen en binnen afzienbare tijd was bijna geheel Zuid-Korea veroverd. De VS doen een beroep op de Verenigde Naties. Op voorstel van de VS besloot de Veiligheidsraad dat de leden van de VN troepen mochten sturen om de Zuid Koreanen te steunen. Vijftien landen voldeden aan deze oproep.

Truman besluit om direct troepen naar Korea te sturen. De Sowjet Unie liet merken het niet eens te zijn met deze maatregel aangezien zij er alle belang bij hadden om het communisme uit te breiden. Het inmiddels communistische China was het met de Sowjet Unie eens. De Amerikaanse generaal MacArthur kreeg het opperbevel over deze VN-troepen omdat hij al veel ervaring had opgedaan in de Tweede Wereldoorlog als opperbevelhebber van de troepen in het Verre Oosten. Dit betekende dat de VS de militaire en politieke gang van zaken kon dicteren. Toch stonden de VN-troepen voor een zeer moeilijke opgave, dit werd verergerd omdat de Verenigde Staten- en met name het Congres - niet geneigd waren grondtroepen in te zetten tegen de Noord Koreanen. MacArthur nam aan dat hij met slechts het afsnijden van de aanvoerlijnen van de Noord Koreanen een overwinning bereiken kon. Bombardementen op hun bases in Noord-Korea zouden hierbij noodzakelijk zijn. De Koreaanse oorlog was vrij dynamisch; het front schoof meerdere malen naar het noorden en het zuiden. Het werd duidelijk dat op de huidige manier de oorlog niet overtuigend beslecht kon worden.

Door tweehonderd mijl ten Noorden van de bedreigde havenstad Pusan een amfibielanding bij de plaats Inchon te laten plaatsvinden wist MacArthur de Noord-Koreanen in het defensief te dwingen. Zij moesten zich nu zo snel terugtrekken dat de VN-troepen op 24 oktober 1950 het plaatsje Choson aan de Yalu rivier bereikten. Deze rivier vormt de grens met Mantsjoerije. Van de oorspronkelijke bedoelingen om de oorspronkelijke grens te herstellen was dus niets overgebleven.

Ondanks waarschuwingen van de Chinese premier Chou En-lai en door onderschatting van de kracht van het Chinese leger, bleven de Amerikanen doorgaan met aanvallen op Noord Koreaanse bodem en bereikten vervolgens op meerdere plaatsen de Chinese grens. China wist dat de Amerikaanse troepen heel goed de bedoeling konden hebben om door te stoten naar China. Deze bedreiging was reëel genoeg om een militair ingrijpen serieus te overwegen. Het bereiken van de Yalu rivier was voor de Chinezen het moment om in te grijpen. Op 25 oktober werden de eerste troepen ingezet om de Noord Koreanen te helpen. De Chinese hoofdmacht kwam twee dagen later in actie en raakte in gevecht met een Turkse brigade van de VN bij Wavon, zonder direct over te gaan tot een offensief. Uiteindelijk zette China 180000 man in en riep ook nog eens 100000 reservisten op. Toch waren zij bereid in te gaan op een bemiddelingspoging van de VN, hoewel China niet in de VN-veiligheidsraad mocht toetreden, over zowel Taiwan als Korea. Dit was niet naar de zin van noch Truman noch MacArthur die het een oorlog tegen het communisme goed uitkwam. Een groot offensief werd op gang gebracht en de Chinese delegatie werd in New York geconfronteerd met krantenkoppen waarin MacArthur beloofde dat onze jongens met Kerstmis thuis zouden zijn, nadat zij weer aan de Yalu-rivier hadden gestaan. Het offensief mislukte echter en de

overmacht aan mankracht van China wordt de VN-troepen bijna te machtig. MacArthur roept op om nu China de oorlog te verklaren. Truman schrikt hiervoor terug, bevreesd voor een mogelijk oorlog met China én Rusland. MacArthur bleef met het idee spelen om China aan te vallen en opperde zelfs om een aantal atoombommen op Chinese steden te gooien. Truman wist dat als dat zou gebeuren de Sowjet Unie zou ingrijpen en de oorlog zou verklaren aan de Verenigde Staten wat een catastrofale afloop zou verzekeren. De Europese bondgenoten en vooral Premier Attlee van Groot-Brittannië was furieus over de opperingen van MacArthur.

Truman en Acheson probeerden door een versnelling van hun politieke programma de tegenstanders de wind uit de zeilen te nemen. Eind januari 1951 waren ze zo ver, dat Truman de hele natie in termen van de Koude Oorlog liet denken en werken. Hij had uitgebreide volmachten gekregen van het Congres, de defensiebegroting bedroeg nu \$ 50 miljard, twee extra divisies werden naar Europa gestuurd, bases in Marokko, Libië en Saoedi Arabië, uitbreiding van het leger met 50% tot 3,5 miljoen manschappen, een eenzijdig vredesakkoord met Japan; hulp aan Frankrijk in hun strijd tegen de Vietminh, toelating van Griekenland en Turkije tot de NAVO en zelfs hulp aan Franco in ruil voor militaire bases in Spanje. Op deze manier kon hij zeer snel beslissingen nemen over uitbreidingen en versterkingen van het leger op verschillende gebieden.

MacArthur neemt geen genoegen met de bevelen die hij krijgt van bovenaf. Hij gaat in januari 1951 in het offensief en heeft de Chinezen en Noord Koreanen in maart al tot aan de 38e breedtegraad teruggedreven. De regering van de VS wil dan wel gaan onderhandelen maar MacArthur saboteert de pogingen om te komen tot een wapenstilstand en zet zijn offensief door boven de 38e breedtegraad. Hij gaat zelfs zo ver dat hij onvoorwaardelijke overgave eist. Deze wens kostte MacArthur de kop. In april wordt hij door Truman ontslagen.

In het politieke debat in de VS ging het niet alleen om de suprematie van het politieke boven het militaire, maar ook om welke richting de regering moest aanhouden in de buitenlandse politiek: nadruk op Azië of op Europa? Toch waren het zijden van dezelfde medaille: de indamming van het communisme. MacArthur ging veel verder dan indammen. Voor veel Amerikanen had Truman de overwinning laten glijpen. Toch was het doel van Truman steeds opnieuw beheersing van het probleem, zowel in Azië als in Europa. Opmerkelijk is daarbij dat het grootste gedeelte van het geld dat het Congres besteedde aan defensie niet naar Korea ging maar naar NAVO, dus Europa, terwijl de meeste Amerikanen dachten dat dit aan de oorlog in Korea werd besteed. Indien de oorlog in Korea tot een abrupt einde zou komen dan zou Truman zijn alibi verliezen om zijn bewapeningsprogramma door te zetten. Vandaar dat Truman het aanbod voor een simpele militaire wapenstilstand van de kant van de Sowjet Unie afwees. Blijkbaar had Stalin de macht om aan China en Noord-Korea dit voorstel op te leggen, daarmee bevestigde hij indirect het monolithische karakter van de communistische beweging in die jaren of zoals de Republikein Dewey zei: "Every time the Soviets make a peace move, I get scared ... Every time Stalin smiles, beware." De oorlog wordt dan ook voortgezet en met heel veel moeite en veel onderbrekingen worden er onderhandelingen gevoerd vanaf 10 juli 1951. Rond de 38e breedtegraad stabiliseren de fronten zich en het aantal Amerikaanse slachtoffers daalt naar een "acceptabel" niveau. De oorlog en de bewapening worden voortgezet. Truman krijgt gelijk, zelfs in de publieke opinie. De Koude Oorlog zou gevoerd worden aan de randen van beide imperia, waarbij de grootmachten zo min mogelijk zelf direkt betrokken waren. Was Truman zijn presidentschap begonnen als leider van een land dat zich verre wilde houden van de wereldpolitiek, aan het einde van zijn bestuursperiode was de USA de politieagent van de wereld

geworden en op elk continent aanwezig. Het militair industrieel complex komt onder zijn bewind tot grote bloei.

Cuba crisis (korte toelichting)

In Cuba was een communistisch regime aan de macht dat werd gesteund door de Sowjet Unie. Fidel Castro was er de aan de macht. De VS steunde en leidde een aanval met 1300 Cubaanse ballingen om Castro er weg te krijgen, maar dit mislukte (deze aanval noemen ze aanval in de Varkensbaai). Hoewel Castro in zijn toespraken de VS bekritiseerde bezitte hij niet de wapenen om de VS schade te berokkenen. Ondertussen merkte men in de Sowjet Unie dat zij qua technologie op veel punten ver achter lagen op de VS. Met name op het gebied van raketten was gebleken uit rapporten van spionnen dat er nog veel moest worden geleerd. Chroesjtsjov zag dat de achterstand van de SU op het gebied van ICBM steeds groter werd. Immers, de SU kon slechts beschikken over middellange-afstandsraketten. Om de achterstand kleiner te maken was het niet nodig ook ICBM's te produceren. Eenvoudiger was het de raketten dichterbij te plaatsen.

Cuba werd hiertoe uitgekozen als de voor de hand liggende plek. De CIA directeur John Alexander McCone had in augustus 1962 in een vergadering met de top van defensie en Buitenlandse Zaken al profetisch laten weten dat: "Als ik Chroesjtsjov was, zou ik ballistische raketten voor de middellange afstand op Cuba stationeren, enkele op Washington en New York richten en zeggen: 'Meneer de president, zou u het leuk vinden een poosje in de loop van een geweer te kijken? Laten we maar eens over Berlijn praten. Later onderhandelen we wel over uw buitenlandse bases.'" De ministers Rusk (Defensie) en McNamara (BZ) dachten dat het niet zo'n vaart zou lopen. Ondanks een huwelijksreis aan de Rivièra hield McCone zijn zaakjes goed in de gaten (een stroom van telexen van en naar het pas gehuwde paar was hiervan een gevolg). Hij hield zich in het bijzonder bezig met het volgen van de verichtingen van de U2-vluchten boven Cuba. Op 15 oktober bleken veertien SS-4 raketten op het eiland gestationeerd te worden. De volgende dag kreeg het Witte Huis de boodschap door en Bobby Kennedy zei vervolgens de historische woorden: "Oh shit, shit, shit". Zowel hij als John F Kennedy, voelden zich verraden door Chroesjtsjov die hen verzekerd had dat op Cuba onder geen voorwaarde offensieve wapens geplaatst zouden worden. In twee weken tijd - van 16 oktober tot 1 november, toen de raketten verwijderd werden - balanceerde de wereld op het randje van een atoomoorlog.

Kennedy overtuigde het Congres dat er een zeeblokkade moest worden gemaakt om te voorkomen dat de raketten, die bedoeld waren voor de installatie, nooit zouden aankomen. Dit werd voorstel werd aangenomen en een paar dagen later stonden de vrachtschepen met de raketten tegenover de Amerikaanse marineschepen. Over de hele wereld waren miljoenen mensen gespannen aan het wachten op de ontknoping. Iedereen beseftte dat als er een oorlog zou uitbreken tussen de VS en de Sowjet Unie die wereldomvattend zou zijn. Door de bondgenootschappen en allianties zou er een kettingreacties van oorlogsverklaringen komen. Zo'n oorlog was al lang verwacht en er waren al zat rampenscenario's geschreven waarin iedere keer weer hetzelfde gebeurde. In de bijbel wordt die dag de apocalyps genoemd.

Vietnam oorlog

De Vietnamoorlog, strijd op twee fronten

Dit conflict, voortgekomen uit de diepe angst voor het Communisme, was voor Amerika een strijd op zowel het echte front als op het thuisfront.

De Fransen in Vietnam

Tussen 1945 en 1954 hadden de Fransen (die voor de Tweede Wereldoorlog van Vietnam een kolonie hadden gemaakt) een bloedige oorlog in dat land uitgevochten met de Vietminh, een communistische groep onder leiding van Ho Chi Minh die de vrijheid wilde. De Amerikanen bekostigden een groot deel van de oorlog die de Fransen voerden, maar konden niet voorkomen dat deze bij Dien Bien Phu toch in de pan gehakt werden.

De twee partijen kwamen overeen Vietnam tijdelijk in tweeën te delen en in 1956 vrije verkiezingen te houden. De Amerikanen installeerden een Veramerikaniseerde Vietnamees genaamd Ngo Dinh Diem in Zuid-Vietnam, maar de Vietnamezen accepteerden hem niet. Toen de Amerikanen daarna weigerden de verkiezingen in 1956 te laten doorgaan, begonnen Vietminh guerilla's uit het Zuiden (genaamd Vietcong) openlijk te rebelleren.

John F. Kennedy en Vietnam

Toen John F. Kennedy in 1960 president van de VS werd, liet hij de kwestie Vietnam escaleren. Hij wilde Amerika's verbintenis met de containment politiek nog eens goed laten blijken en besloot dat Vietnam daarvoor de manier was. Hij stuurde daarom Amerikaanse "adviseurs" (lees: soldaten) naar het land, waarvan er in 1961 al ruim 3200 waren en in 1963 ruim 16.000. Eigenlijk was de Vietnamoorlog toen al een feit.

John F. Kennedy

Diem was intussen meer een last voor Amerika geworden dan wat anders. Hij had een paranoide, dictatoriaal regime opgebouwd in Vietnam en legde het Boeddhisme in het overwegend Boeddhistische land sterk aan banden. In november 1963 stond Kennedy daarom toe dat Vietnamese generaals Diem afzetten en vermoorden.

Drie weken later werd Kennedy zelf vermoord en werd Lyndon B. Johnson president. Johnson had zich als vice-president meerdere malen tegen de escalerende situatie in Vietnam uitgesproken, maar kreeg nu de controle over de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam en begon dezelfde fouten als Kennedy te maken.

De machtshonger van Johnson

De situatie in Vietnam verslechterde snel voor de Amerikanen; de Vietcong begonnen langzaam naar het zuiden op te trekken. LBJ wist zeker dat als hij de troepen uit Vietnam zou terugtrekken hij zijn politieke carrière kon vergeten, en - machtshongerig als hij was - besloot dus het Amerikaanse contingent uit te breiden.

In 1964 deed Johnson mee met de presidentsverkiezingen om zijn machtshonger verder te kunnen stillen; hij vertelde het Amerikaanse publiek wat het horen wilde en won: geen Amerikaanse jongens een zinloze dood insturen, maar wel Vietnam tegen het communisme beschermen. Achter de schermen had hij tegelijkertijd echter toestemming gevraagd een open oorlog tegen Vietnam te starten.

Een incident in de Golf van Tonkin bij Vietnam in augustus 1964 werd daarbij door LBJ meteen aangegrepen. Een Amerikaans schip was daar Noord-Vietnamese wateren ingevaren en beschoot zelf aankomende Noord-Vietnamese schepen, die daarop terugschoten. Johnson gebruikte dit incident om zijn Vietnamoorlog door de regering te kunnen krijgen, waarbij hij geen leugens over het incident schroomde. Het Amerikaanse Congres slikte alles als zoete koek en gaf Johnson bijna onbeperkte macht over de situatie Vietnam.

De Vietnamoorlog kon nu echt beginnen.

Escalatie van de Vietnamoorlog: 1965-1968

Het bombardement van Noord-Vietnam

Begin 1965 waren er ruim 23.000 Amerikaanse soldaten in Vietnam, maar de meesten van hen waren nog steeds vrijwilligers. Dit zou snel veranderen als de oorlog escaleerde. Johnson bleek hier echter besluiteloos; hij wilde winnen in Vietnam, maar dan wel op de makkelijkste manier zonder teveel politieke gevolgen.

Dus begon hij bommenwerpers naar Vietnam te sturen, die als opdracht hadden doelen in zowel het noorden als het zuiden (waar de Vietcong ook actief waren) te bombarderen. Dit kostte echter vele levens onder burgers, zelfs burgers die Amerika moest beschermen; daarbovenop kwam nog eens dat de Vietcong zelfs harder leek te vechten naarmate er meer gebombardeerd werd. De luchtoorlog bleek niet voldoende.

Daar kwam bij dat de bases waar de bommenwerpers gestationeerd waren beschermd moesten worden; een moeilijke zaak als de vijand al overal aanwezig is en zich zonder problemen als burger kan vermommen. Het aantal soldaten dat benodigd was om een basis te beschermen was dus bijzonder hoog. De grote basis bij Da Nang werd bijvoorbeeld al snel versterkt met ruim 24.000 man, en andere bases evenzo.

De reactie van de Amerikaanse media

Tussen 1965 en 1968 werd de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam steeds verder opgebouwd en begon de Vietnamoorlog andere vormen aan te nemen: naast offensieve bombarderingen moest nu ook verdedigd worden tegen de steeds zwaarder wordende aanvallen van de Vietcong. In 1965 waren er 184.300 troepen en 636 Amerikaanse slachtoffers; in 1968 waren er 536.000 troepen en ruim 30.600 Amerikaanse doden.

Waren de Amerikaanse media aanvankelijk nog positief over de Vietnamoorlog, rond 1966 en 1967 begonnen ze al kritische tonen aan te slaan. De oorlog (en vooral het aantal Amerikaanse slachtoffers) escaleerde snel, waarop meerdere kranten en de grote tv-zenders vragen begonnen te stellen over Johnson's politiek ten opzicht van Vietnam.

Daarnaast werd hun berichtgeving steeds onnauwkeuriger, waardoor de (ten dele ontorechte) indruk ontstond dat Amerikaanse soldaten gruwelijke moorden pleegden, er geen overwinningen geboekt werden, en dat Amerika in een hopeloze oorlog verzeild was geraakt.

Het publiek reageerde op het grote aantal doden en gewonden in de Vietnamoorlog door in steeds grotere aantallen te weigeren in dienst te gaan. De Amerikaanse regering dwong steeds meer mensen, vooral armen en zwarten zonder connecties, om in dienst te gaan; rijken konden de dienst makkelijk ontlopen. Dit maakte velen kwaad. Tussen 1967 en 1971 steeg het percentage mensen dat dienst weigerde op morele gronden van 8% tot 43%, een percentage dat ongeëvenaard was.

Het Tet Offensief

Als er echter één gebeurtenis was die de Amerikaanse kijk op de Vietnamoorlog volledig omgooide, dan was het het Tet Offensief dat op 30 januari 1968 begon. Tet was het begin van het nieuwe maanjaar voor de Vietnamezen en was een feestdag waarop steeds niet gevochten werd. In 1968 gebruikte de Vietcong dit feit om de Amerikanen de grootste klap van de Vietnamoorlog te geven: ze vielen in grote aantallen aan.

Tot het Tet Offensief hadden de Amerikanen een overwinning in de Vietnamoorlog voor mogelijk gehouden, na Tet ging men vooral denken aan terugtrekken uit Vietnam zonder gezichtsverlies. Veel Amerikaanse bevelhebbers hadden geproclameerd dat de vijand bijna verslagen was en de Vietnamoorlog bijna gewonnen. Tet wekte iedereen die in slaap gesust was op een ruwe manier; de Vietcong kon dus

ondanks gigantische verliezen nog steeds een groot offensief opzetten.

Tet was geen militaire overwinning voor de Vietcong; integendeel. Ze hadden 40.000 van hun beste troepen en vele wapens verloren, maar de Amerikanen psychologisch een grote slag toegebracht. De Vietnamoorlog verliezen: dat hadden ze nooit voor mogelijk gehouden. Tet bewees dat het wel kon. Het Tet Offensief maakte een einde aan de escalatie van de Vietnamoorlog en vormde het begin van de pogingen van Amerika om zich terug te trekken uit die oorlog. De publieke opinie had zich tegen hem en zijn Vietnamoorlog gekeerd, en Johnson zei openlijk dat hij bereid was tot vredesbesprekingen met de Vietcong. Hij zei ook dat hij niet meer mee zou doen aan de volgende presidentsverkiezingen, die in datzelfde jaar gehouden werden.

Deëscalatie van de Vietnamoorlog: 1969-1973

Johnson's erfenis

In 1969 werd Richard Nixon de opvolger van Lyndon Johnson en daarmee president van de Verenigde Staten. Hij kreeg van zijn voorgangers het probleem van de Vietnamoorlog mee: een grote oorlog waarin ruim een half miljoen Amerikaanse mannen en vrouwen betrokken waren en die op alle punten vastliep. Deze situatie en de hoog oplopende Amerikaanse verliezen leidden ertoe dat het moraal van de Amerikaanse troepen erg laag was; desertie en verzuim vierden hoogtij. Aan het thuisfront was het ook al niet veel beter: de roep van het publiek om de Vietnamoorlog te beëindigen werd steeds luider. Nixon beloofde tijdens zijn verkiezingscampagne dan ook "eerzame vrede", iets waar lang niet alle Amerikanen in geloofden, maar het waren er genoeg om hem de overwinning te geven. Nixon zette door: in 1969 formuleerde hij de Nixon Doctrine, waarin hij stelde dat de Zuid-Vietnamezen (en alle andere Aziaten) meer en meer hun eigen oorlog moesten vechten.

Terwijl steeds meer Amerikaanse soldaten teruggetrokken werden, werd ook de financiële en materiële hulp aan de Zuid-Vietnamezen groter. Amerikaanse experts leerden het zwakke Zuid-Vietnamese leger om op eigen benen te staan terwijl Nixon probeerde aan de onderhandelingstafel met de Noord-Vietnamezen te komen.

De aanval op de Ho Chi Minh Trail

Maar Nixon, die zich wel bewust was van het feit dat Zuid-Vietnam de druk niet aankon, deed ook het tegenovergestelde: hij begon de Vietcong in Noord-Vietnam en Cambodja te bombarderen. Uiteraard leverde dit aan de onderhandelingstafel weinig op. Daarom vertelde Nixon het publiek in 1970 dat het leger de Vietcong nu ook in Cambodja zou aanvallen, zij het voor een maximum van 60 dagen. De Vietcong maakte veelvuldig gebruik van een route door Cambodja om aan te vallen en voorraden te vervoeren, genaamd de Ho Chi Minh Trail. Ze wisten dat de Amerikanen hen daar niet konden raken, maar zelfs toen de bombardementen begonnen had dat weinig effect op het vervoer door Cambodja. Er reden immers geen grote vrachtwagens: de Ho Chi Minh Trail was maar enkele meters breed, overkoepeld door het oerwoud, en werd gebruikt door Vietcong die te voet of per fiets gingen. Voeg daaraan toe dat het pad honderden kilometers lang is en het wordt duidelijk dat het geen makkelijk doelwit voor bombardementen is.

Ook de 60 dagen durende aanval had weinig succes. Integendeel: de protesten in de VS tegen de Vietnamoorlog werden er alleen maar groter door. Vele universiteiten sloten gedurende 1970 en 1971 toen duizenden studenten gingen protesteren, hun vuur aangewakkerd door de uitbreiding van de Vietnamoorlog. Tegen 1972 wilde Nixon nog maar één ding: de oorlog zo snel mogelijk beëindigen zonder

teveel gezichtsverlies.

De oneervolle vrede

In 1972 was het aantal Amerikaanse troepen dat meedeed aan de Vietnamoorlog wel gezakt: van 586.000 in 1968, 475.000 in 1969, 334.000 in 1970 en 156.000 in 1971 naar 24.400 in 1972. Tegelijkertijd probeerde Nixon de oorlog zo eerzaam mogelijk te beëindigen door de relaties met China en de Sovjet Unie, die beide volgens hem de Noord-Vietnamezen hielpen, te verbeteren.

Hij overschatte echter hun invloed op Noord-Vietnam, want hoewel de VS langzaam de relaties met China en de Sovjet Unie verbeterde, veranderde er weinig in Vietnam. De vredesbesprekingen faalden meermaals waardoor Nixon zich gedwongen voelde de bombardementen op het noorden te vergroten. Pas in december 1972, toen de bombardementen beëindigd werden, ging men weer rond de tafel zitten.

Dat leidde uiteindelijk eind januari 1973 tot een vredesovereenkomst; Amerika beloofde zich terug te trekken uit Vietnam en er zou een staakt-het-vuren volgen. Dit staakt-het-vuren duurde echter niet lang; de Amerikanen waren nog niet weg of de Noord-Vietnamezen lagen alweer in de clinch met de regering in het zuiden en openden de aanval.

Zuid-Vietnam capituleert

In 1975 klapte het Zuid-Vietnamese leger in elkaar. Murw gebeukt door de aanvallen van de Vietcong en het reguliere Noord-Vietnamese leger (NVA) trokken ze zich terug. In maart werd Da Nang veroverd, op 21 april nam de Zuid-Vietnamese president Nguyen Van Thieu de benen en vluchtte uit Saigon.

De Amerikanen evacueerden de ambassade en namen enkele Vietnamezen die hen hadden gesteund mee; verreweg de meesten bleven achter en zouden door de Vietcong vermoord worden. Dit was de zwaarste militaire vernedering in de Amerikaanse geschiedenis.

Op 30 april tekende Zuid-Vietnam de capitulatie; Vietnam was weer herenigd. De Vietnamoorlog was voorbij, maar de kosten in mensenlevens waren hoog: 47.244 Amerikaanse doden, 153.329 gewonden, 2.483 vermisten. 365.000 Vietnamese burgers hadden het leven verloren, het Zuid-Vietnamese leger had bijna 224.000 doden en 570.000 gewonden te betreuren, het Noord-Vietnamese leger ruim 660.000 doden en een onbekend aantal gewonden.

En het resultaat van de Vietnamoorlog? Exact hetzelfde resultaat had ook in 1956 gehaald kunnen zijn als de Amerikanen de verkiezingen hadden laten doorgaan. De Vietnamoorlog stelde de hereniging simpelweg 20 jaar uit tegen een gruwelijk hoge prijs.

Afghanistan

Afghanistan is eeuwenlang een grensgebied geweest tussen Voor-Indië en de noordelijker gelegen rijken, en het heeft een lange geschiedenis van conflicten gekend.

Het meest recente begon toen de linkse Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) aan de macht kwam. De leiding van het land kwam in handen van een links gezinde revolutionaire raad onder leiding van Nur Mohammed Taraki, die nauwe banden onderhield met de Sovjet-Unie en fel stelling nam tegen een fundamentalistische interpretatie van de islam. Dit leidde echter tot een tegenreactie onder de islamitische bevolking; islamitische strijders begonnen een gewapende strijd tegen het Afghaanse DVPA-bewind.

Het regime-Taraki dreigde zijn greep op het land te verliezen, en in 1978 werd de macht overgenomen door Hafizollah Amin, die zich enigszins van de Sovjet-Unie begon te distantiëren. Taraki werd in augustus 1979 vermoord. Enkele maanden later, op 27 december 1979, deed zich opnieuw een incident voor: een kapitein behorende tot de Pashtun-bevolking zou zes Sovjet-adviseurs hebben gedood. De Sovjets, die al een inval

in Afghanistan hadden voorbereid, legden dat plan nu ten uitvoer. President Amin kwam daarbij om het leven. Hij werd opgevolgd door Babrak Karmal. In 1981 bevonden zich circa 100.000 Sovjetroepen in Afghanistan. Verschillende islamitische moedjahedin-groeperingen (moedjahedin betekent strijders) bevochten met westerse (lees Amerikaanse) en Pakistaanse steun de Sovjetbezetters.

In februari 1989 trokken de Sovjetroepen zich na lang, moeizaam onderhandelen en onder grote interne en externe druk terug. De oorlog had in totaal aan circa 1,5 miljoen mensen het leven gekost en circa vijf miljoen Afghanen op de vlucht gejaagd, met name naar de buurlanden Pakistan en Iran. Velen, onder wie Hezb-i-Islami-leider Gulbuddin Hekmatyar, hadden al voor de Sovjet-invasie in 1979 hun toevlucht gezocht in Pakistan. Het communistische bewind onder Muhammad Nadjiboellah, dat door de Sovjet-Unie in het zadel was gezet, hield nog tot april 1992 stand.

In 1992 lieten de Taliban voor het eerst van zich horen door een roofoverval op een konvooi af te slaan. De rovers werden geëxecuteerd en verminkt, en als voorbeeld tentoongesteld. Kort daarna werd Kandahar ingenomen, dat tot 2001 als hoofdstad van het Talibanregime zou fungeren. In de jaren 1992-1996 rukten de Talibanstrijders steeds verder noordwaarts op. Hoewel ze de hoofdstad Kaboel aanvankelijk niet konden innemen, bezetten ze wel de tweede stad Herat, en werden ze door de oorlogsmoede Afghanen (met name de Pathanen) als bevrijders binnengehaald. Mullah Mohammed Omar werd in deze jaren meer en meer de leider van de Taliban. Op 26 september 1996 werd Kaboel alsnog ingenomen. Hierbij werd voormalig president Muhammad Nadjiboellah uit een VN-gebouw gesleurd en opgehangen. De oppositie, die zich verenigde in de Noordelijke Alliantie, trok terug in de Panshirvallei. Een patstelling ontstond, waarbij de Taliban de facto heerser over het land waren, maar de Noordelijke Alliantie, gesteund door de Russen, in het noordoosten stand hield.

Afghanistan, de Taliban en al Qaida raakten zo verweven met elkaar, dat na de terroristische aanslagen op 11 september 2001 op het World Trade Center de Taliban weigerden om Osama bin Laden uit te leveren.

Daarna verklaarde de VS de Taliban de oorlog, waarna de oorlog in Afghanistan uitbrak. Nu voert de VS en zijn bondgenoten een oorlog tegen mensen die zij eerder met wapens en geld steunde: de Moedjahedin. Eén voor één trokken de weinige bondgenoten van Afghanistan zich terug of liepen over, en de VS ondernamen talrijke luchtaanvallen. In coördinatie met de door hen gesteunde Noordelijke Alliantie, werd vervolgens een grondoorlog begonnen.

De Taliban verloren de hoofdstad Kaboel op 12 november 2001.

Na beëindiging trokken de Taliban zich terug in de bergen en werden ze een guerrillagroepering die nog steeds actief is en sommige delen van het land controleert. Ze voerden bijvoorbeeld op 16 september 2004 een aanslag uit op Hamid Karzai in de stad Gardez, die mislukte. Naar aanloop van de verkiezingen van 18 september 2005 werden diverse politici gedood.

Op dit moment zijn van vele landen soldaten actief om de Taliban op te pakken en te verdrijven uit Afghanistan en tevens om het land opnieuw op te bouwen. Er zijn ook Nederlandse militairen actief.

Iran-Irak oorlog

Gebruikmakend van de relatieve chaos in Iran na de Iraanse Revolutie van 1979 viel Saddam Hoesseins leger op 22 september 1980 de olierijke zuidwestelijke provincie Khuzestan binnen. Hoessein claimde dat deze provincie, waar veel Arabieren wonen, deel uit maakte van het 'historische Irak'. Daarnaast wilde hij volledige controle krijgen over de gedeelde grensrivier Arvandrud (Shatt al-Arab). Saddam schond met zijn inval het Verdrag van Algiers tussen de beide landen, waarin hun grens was vastgelegd. Hij hoopte Iran

een snelle beslissende nederlaag toe te kunnen brengen, om vervolgens de gebieden en rechten te krijgen die hij verlangde. Ook hoopte hij een overslaan van de revolutie te voorkomen door Iran gezichtsverlies toe te brengen.

Verloop van de oorlog

Het militaire conflict verliep aanvankelijk gunstig voor Irak, maar al snel hervonden de Iraanse leiders zichzelf en bood de oorlog hun een unieke kans het volk te verenigen tegen één vijand. De puriteins-sjiitische regering maakte van de oorlog een heilige oorlog, waarbij de in hun ogen 'tyrannieke' soennieten verslagen moesten worden. De Iraanse mullahs grepen terug op de Slag bij Karbala van 680 waarbij Imam Hoessein, de kleinzoon van de profeet Mohammed, door de (soennitische) kalief verslagen werd en daarbij als martelaar stierf. Ze wisten de grote Iraanse bevolking te mobiliseren tot een totale oorlog.

De oorlogvoering was in vele gevallen wreed. Zo werd door Irak gifgas ingezet (volgens Iran geleverd door Duitse bedrijven, maar nader onderzoek wees uit dat zich een spraakverwarring had voorgedaan en dat het een Nederlands bedrijf betrof), werden loopgraven gegraven en mijnevelden aangelegd.

Tienduizenden Iraanse kinderen stierven als gedwongen martelaar met 'een sleutel voor het paradijs' om hun nek en een band met 'Karbala' op hun hoofd.

In juli 1982 had Iran Irak teruggedreven naar de oorspronkelijke grenzen, maar nu had Iran zich nieuwe doelen gesteld: de verovering van de heilige sjiitische steden Najaf en Karbala in Zuid-Irak. De Iraniërs waren echter niet in staat om de Irakezen te verslaan en de oorlog liep uit op een bloedige uitputtingsoorlog. De Irakezen hadden hun toevlucht tot gifgas genomen om de Iraanse opmars tot staan te brengen.

Arabische landen, waaronder Koeweit, steunden Irak, beducht voor een Iraanse dominantie in het Golfgebied. Iran had zich in de wereld buitengewoon onpopulair gemaakt, terwijl Irak met zijn secularisme voor het Westen het minste van twee kwaden leek. Wapens en vliegtuigen (o.a. Franse Mirages) werden aan Irak geleverd. Aan het eind van de oorlog had Irak dan ook een enorm materieel overwicht. Slechts door pure mankracht kon Iran zich staande houden.

Buitenlandse betrekkingen in deze oorlog:

- Er was sprake van geheime wapenleveranties aan Iran en training van Iraanse officieren in de Sovjet-Unie. Iran zou de sinds zes jaar opgeschorte aardgasleveranties aan de Sovjet-Unie herstellen. De grootste wapenleverancier van Iran was de Volksrepubliek China maar ook Frankrijk leverde in het geheim wapens. Zelfs de Verenigde Staten bleken Iran wapens te leveren (Irangate-schandaal).

- De VS steunde Irak en leverde wapens en munitie aan Irak. Irak kreeg ook van Frankrijk gevechtsvliegtuigen.

In 1991 viel de VS Irak aan omdat zij Koeweit binnenvielen. Ze vielen dus weer een land aan dat ze eerder met wapens gesteund hadden. In 1998 waren er raketaanvallen op Irak uitgevoerd door de VS en Groot-Brittannië. In 2003 wordt er zelfs door de VS en Groot-Brittannië een invasie gepleegd in Irak wegens de mogelijke aanwezigheid van massa vernietigingswapens, het steunen van Al Qaida en terreuraanslagen, het onderdrukken en vermoorden van de bevolking, financieel steunen van zelfmoord aanslagen in Israël en negeren van VN resoluties.

Einde koude oorlog

Duitsland weer één

Bezetting van Duitsland

Na WOII wisten de geallieerden nog niet wat ze met Duitsland zouden doen. Tijdens de conferentie van

Potsdam in juli en augustus 1945 bespraken Amerika, Engeland en de Sovjet-Unie de toekomst van het grotendeels in puin liggende land. Eerder tijdens de conferentie van Jalta in 1945 was afgesproken dat ze Duitsland onderverdeeld zou worden in verschillende delen. Een deel voor Frankrijk, Engeland, Amerika en de Sovjet-Unie. Het idee was om zo gezamenlijk de politiek en de economie van Duitsland te herbouwen, niet dat dit ook echt werd gedaan. Frankrijk blokkeerde de samenwerking omdat hun het idee hadden Duitsland zwak te houden daarbij kwam ook nog eens kijken dat er tussen Amerika en de Sovjet-Unie steeds meer vijandigheid begon te ontstaan.

De sovjet Unie verhuisde veel fabrieken uit haar gedeelte naar de Sovjet-Unie. De Amerikanen en Engelsen wilden liever een snelle vooruitgang wat betreft economische ontwikkeling van het afgebroken Duitsland. Dit om het communisme geen goede basis te geven maar ook omdat ze de bezitting niet langer dan nodig wilde houden. De bezetting koste namelijk nog al wat geld. In 1947 creëerden de Amerikanen en de Engelsen de zogenaamde "Bizone" door een economische eenheid te creëren.

Marshall-plan

Rond 1946 werd de vijandelijkheid tussen de Sovjet-Unie en Amerika steeds duidelijk. Churchill sprak over een ijzeren gordijn die midden door Europa zou lopen om zo het Communisme onder leiding van de Sovjet Unie en aan de andere kant Amerika en de Democratie.

De Truman Doctrine werd in 1947 opgesteld: "Elk land dat zich bedreigd voelde of onderdrukt voelde kon de hulp en steun krijgen van Amerika". Deze doctrine werd gemaakt zodat wanneer er groepen waren die onderdrukt zouden worden door het Communisme, het communisme makkelijker zou kunnen worden gedwarsboomd en zo ook de kans op uitbreiding wordt afgenomen. Een aantal maanden later kwam Amerika met "de Marshall-plan". Dit zogenaamde plan hield in dat alle Europese landen, en dus ook de Oost-Europese van de SU, financiële steun konden aanvragen bij Amerika. De Sovjets wezen deze steun echter van de hand en verboden de Oost-Europese landen de Marshall-hulp te accepteren. Dit is dus de reden dat alleen de West Europese landen betrokken waren bij deze grote financiële hulp. Zo werd het de scheiding tussen Oost- en West-Europa nog duidelijker: "Het begin van de koude oorlog"

Oprichting van de BRD (1949)

In 1948 werd in de drie westelijke bezettingszones begonnen met het maken van een grondwet voor de toeko voor de toekomstige Bondsrepubliek. Op aandringen van de minister-presidenten van de deelstaten werd het voorlopige karakter van deze grondwet benadrukt. Als Duitsland weer een eenheid was, zou de definitieve versie gemaakt kunnen worden. Een parlementaire raad, gekozen door de parlementen van de deelstaten, kwam onder leiding van Konrad Adenauer bijeen om de grondwet op te stellen. Nadat in mei 1949 de drie westerse bezettingsmogendheden het grondwetsontwerp hadden goedgekeurd, vonden de verkiezingen plaats voor de Bondsdag, de Tweede Kamer van de nieuwe republiek. Het opkomstpercentage van 78,5 procent toonde dat de West-Duitse bevolking instemde met de oprichting van de Bondsrepubliek.

De soevereiniteit van de BRD bleef overigens nog beperkt: volgens het zogenaamde bezettingsstatuut bleven de geallieerden op een aantal gebieden - bijvoorbeeld de buitenlandse en veiligheidspolitiek - de eindverantwoordelijken. De Bondsrepubliek mocht geen eigen leger hebben en ook een ministerie voor Buitenlandse Zaken was er nog niet.

Oprichting van de DDR (1949)

De communisten hadden in de Sovjet-zone met hulp van de Russen hun politieke vijanden grotendeels

kunnen uitschakelen. De niet-communistische partijen werden gedwongen om met de SED samen te werken in de zogenaamde 'eenheidslijst'. In 1948 al werd een ontwerp voor een grondwet gemaakt door de Volksrat, een door de SED gedomineerd orgaan, maar pas begin oktober 1949, enkele maanden na de stichting van de BRD, werd de Deutsche Demokratische Republik (DDR) opgericht. Het Westen kon zo de schuld gegeven worden van de Duitse deling omdat de Bondsrepubliek eerder werd opgericht. De eerste verkiezingen in de DDR toonden gelijk al het ware gezicht van de nieuwe 'arbeiders- en boerenstaat': de door de SED gecontroleerde eenheidslijst behaalde de onwaarschijnlijke uitslag van 99 procent van de stemmen.

De hereniging van Duitsland

In maart 1985 trad Michail Gorbatsjov als politiek leider aan van de Sovjet-Unie en begon langzaam maar beweging te komen in de Oost-West-machtsverhouding in Europa. In Duitsland werden de betrekkingen met de DDR en de regerende SED geïntensiveerd en werd er een politiek van "Wandel durch Annäherung" gevoerd. In de regeringsverklaring sprak bondskanselier Kohl zich duidelijk uit voor de hereniging maar de tijd was in de Sovjet-Unie en bij de leiders van de DDR nog niet rijp. Dar kwam nog bij dat de DDR-regering de Russische koers van glasnost en perestrojka sterk afwees en dardoor in de Duits-Duitse relatie steeds zwakker kwam te staan. Tijdens zijn bezoek aan de Bondsrepubliek zei de Oost-Duitse leider Honecker nog dat de grens tussen de twee landen moest verbinden in plaats van te scheiden.

In juni 1989 opperde de Gorbatsjov, tijdens zijn staatsbezoek aan Bonn, de mogelijkheid om de Berlijnse Muur af te breken.

In de zomer van 1989 vluchtten DDR-vakantiegangers massaal naar het westen, vaak via Oost-Europese landen waar al wat langer vrijheid heerste. Hierdoor raakte de Duitse kwestie in een stroomversnelling en in november 1989 werd de Berlijnse Muur afgebroken.

Op 18 mei 1990 werd door de ministers van Financiën van beide landen een staatsverdrag ondertekend over de economische, monetaire en sociale eenwording. Op 5 mei begon het overleg tussen de twee Duitslanden en de geallieerden. Hierin werd overeengekomen dat het nieuwe Duitsland lid zou blijven van de NAVO en dat de Oder-Neisse grens door de Bundesrat en de Volkskammer erkend werd. In september fuseerden de CDU en de SPD met hun Oost-Duitse collega's.

Op 3 oktober 1990 werd de hereniging van de Bondsrepubliek met de DDR door het Herenigingsverdrag bezegeld.

Sovjet-Unie – Rusland

Tijdens en na vlak na de wereld oorlog spraken we nog van de Sovjet-Unie maar wanneer we tegenwoordig kijken op de kaart zien we alleen nog Rusland staan i.p.v. de voormalige SU:

Even in 't kort:

1917

Oktoberrevolutie

De Bolsjewieken waren door de chaos in Rusland, die met name werd veroorzaakt door de Eerste Wereldoorlog (1914-1918), in staat om onder leiding van Lenin een staatsgreep te plegen: de Oktoberrevolutie. Het uiteindelijke doel van de Bolsjewieken was de vorming van een socialistische staat.

1918a - 1920 Burgeroorlog

Het Rode Leger (de communisten) streed tegen het Witte Leger. De Witten, die tegen het bolsjewisme waren, bestonden onder meer uit mensjewiki (socialisten die wilden samenwerken met andere partijen), vroegere grootgrondbezitters, de vroegere legertop, de Russische adel, maar ook uit buitenlandse

troepen.

Na een bloedige strijd van drie jaar verloren de Witten van het Rode Leger onder leiding van Trotski. De nederlaag hadden de Witten mede te wijten aan de grote interne verdeeldheid.

De nasleep van de Eerste Wereldoorlog en de daaropvolgende burgeroorlog leidde tot chaos en hongersnood in het land.

1923

Stichting van de Sovjet - Unie (U.S.S.R.)

U.S.S.R. staat voor Union of Socialist Soviet Republics, oftewel Verenigde Socialistische Sovjet Republieken.

.....

1985

Gorbatsjov komt aan de macht.

Michail Gorbatsjov, die door zijn partij als nieuwe leider van de Sovjet-Unie gekozen werd, zou voor ingrijpende veranderingen gaan zorgen. Met hem kwamen er meerdere nieuwelingen aan de top van het bestuur.

De centrale begrippen uit het bewind van Gorbatsjov werden perestrojka (hervorming) en glasnost (openheid). Het betekende geen einde van het communisme, maar wel een andere instelling van de bevolking en de regering. De regering werd bijvoorbeeld iets verdraagzamer tegenover andersdenkenden.

1989

Val van de Berlijnse muur

Het resultaat van de nieuwe politiek van Gorbatsjov was dat de Oost-Europese landen meer op eigen benen kwamen te staan. De communistische regeringen in deze landen kwamen hierdoor in grote moeilijkheden. Er ontstond in bijna alle landen in het Oostblok een fluwelen revolutie, een politieke omwenteling zonder veel geweld. Op 9 november 1989 werden zelfs de grensposten in de Berlijnse muur voor het volk geopend. Deze ontwikkelingen leidden in de meeste Oostbloklanden tot de afschaffing van het communistische systeem en de invoering van een (kapitalistische) markteconomie.

1991

Boris Jeltsin wordt gekozen tot president van de Republiek Rusland, de belangrijkste en grootste republiek van de Sovjet-Unie.

In 1989 wordt Jeltsin verkozen tot lid van het Congres van Volksafgevaardigden en krijgt hij zitting in de Opperste Sovjet (hoogste orgaan van de Sovjet-Unie). In 1990 verlaat Jeltsin de Communistische Partij om zich partijloos kandidaat te stellen voor de presidentsverkiezingen. Op 12 juni 1991 wint Jeltsin met 57 procent van de stemmen de verkiezingen. Jeltsin is reeds nog overleden (24 april 2007).

1991

Officiële ontbinding van de Sovjet-Unie

In de zomer plegen enkele Sovjet-politici, generaals en KGB'ers een coup. Voor drie dagen is Gorbatsjov geen president, maar dankzij o.a. Boris Jeltsin en het volk wordt Gorbatsjov in zijn ambt hersteld. Zijn macht is echter gekrompen, terwijl die van Jeltsin groeit.

Jeltsin, de Russische leider, en de Wit-Russische en Oekraïense leiders tekenen een verdrag en richten het GOS (Gemenebest van Onafhankelijke Staten) op. Gorbatsjov weet van dit alles niets. Begin december 1991 verklaart de Oekraïne zich onafhankelijk. Een week later, op 25 december 1991 ontbindt Gorbatsjov de Sovjet-Unie en wordt de rode vlag van de Sovjet-Unie voor het laatst gestreken. De USSR houdt op te

bestaan. Gorbatsjov treedt af als president van de Sovjet-Unie. Jeltsin blijft president van de republiek Rusland.

Het einde van de Sovjet-Unie

Natuurlijk gebeurde het in 1991 niet zo vogels vlug als hierboven staat aangegeven. Er speelde nog wel wat meer dingen een rol.

De jaar 1991 werd gedomineerd door de crisis in de Sovjet-Unie. In januari besloot Gorbatsjov hard op te treden in de Baltische staten. Boris Jeltsin waarschuwde voor een dictatuur onder Gorbatsjov. Referenda in februari en maart in de Baltische staten leidden tot de de facto afscheiding van de U.S.S.R. Enkele Westerse landen erkenden de Baltische staten. De burgers van de U.S.S.R. stemden op 17 maart met overgrote meerderheid voor het behoud van de eenheid van de Sovjet-Unie. Op 9 april verklaarde de Sovjetrepubliek Georgië zich echter ook onafhankelijk.

De positie van Gorbatsjov kwam in gevaar. Hij bood in april aan om af te treden na aandringen van Boris Jeltsin. Op 16 mei maakte hij een ruk naar rechts en trok hij per decreet het recht om te staken in. De volgende dag wees de onafhankelijke vakbond (met 60 miljoen leden) het stakingsverbod af.

Tijdens het Volkscongres van 21 mei 1991 roerden de democraten zich voor het eerst massaal. Jeltsin zegde het communistische establishment de wacht aan. Kritische burgers waarschuwden dat de democratie nog niet geworteld was in de Sovjet-Unie zolang de natie zich nog liet verarmen door een rijke partij-elite.

Gorbatsjov hield het Volkscongres voor dat hij geen inmenging dulde van buitenaf in de perestrojka. Om de volksgunst van de Russen niet te verliezen liet Gorbatsjov begin juni het Rode Leger optreden tegen democratische instituten in Litouwen. Gorbatsjov werd op 12 juni 1991 gekozen tot president van de Sovjet-Unie in de eerste vrije verkiezingen sinds 1917. Jeltsin werd gekozen tot president van de Russische Federatie - onderdeel van de Unie - en ontpopte zich als radicaal-democratische oppositieleider. Hij stelde zich op achter het vrijheidsstreven van de Baltische staten.

Op 19 augustus 1991 pleegden orthodoxe communisten onder leiding van Gennadi Janajev een coup. Gorbatsjov werd in zijn vakantiehuis op de Krim gevangen genomen. Tanks rolden de straten van Moskou binnen. Op 21 augustus stortte de coup ineen door gebrek aan steun bij het leger en de bevolking. Het Rode Leger trok zich daarop terug uit de Baltische staten. Verschillende Sovjetrepublieken maakten gebruik van de politieke crisis in het centrum van de macht door hun onafhankelijkheid uit te roepen (Oekraïne, Witrusland, Moldavië, Oezbekistan, Azarbeijan, Tadzjikistan, Kirgizistan, Armenië, Turkmenistan, Kazachstan).

Na de mislukte coup kwam het Volkscongres op 2 september bijeen. Op dezelfde dag erkenden de Verenigde Staten de onafhankelijkheid van de drie Baltische staten: Estland, Letland en Litouwen. Op 5 september 1991 kwam een einde aan het de jure bestaan van de U.S.S.R. Gorbatsjov bleef president van het residu van de Sovjet-Unie. De perestrojka - bedoeld als hervorming van binnenuit - had geleid tot het einde van de éénpartijstaat en de Sovjet-Unie zelf. Op 6 september erkende Moskou de onafhankelijkheid van de Baltische staten.

De Sovjet-Unie werd alleen nog in naam overeind gehouden met behulp van de Russische Federatie. Op 12 december meldde een vermoeide Gorbatsjov dat zijn "levenswerk" voltooid was met de oprichting van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS), dat de U.S.S.R. moest gaan vervangen. Op 26 december kondigde hij zijn ontslag aan. De rode vlag werd neergehaald boven het Kremlin in Moskou. Op 31 december 1991 kwam officieel een einde aan de communistische eenheidsstaat, de Sovjet-Unie.

Het Westen tegenover koude Oorlog

Hoe het westen tegenover de Koude Oorlog stond is moeilijk te zeggen. Zowel de Communisten als de Westerlingen wilde hun gelijk bewijzen en de grootste van de 2 zijn. Wat we wel vast kunnen stellen is hoe het westen tegenover het einde van de Koude Oorlog aan keken. Dit aan de hand van feiten en gebeurtenissen met name na WOII en het dus richting het einde van de Koude Oorlog.

De Toenmalige NAVO-landen die samen tegen het "Oostblok" functioneerde hadden een zogenaamde "NAVO-blok" staan. Ook de landen die wel bij het Oostblok hoorde maar die eigenlijk hiertegen waren, ook wel sympathieke aanhangers genoemd, werden gerekend tot het westen. Logisch, want zou men dit niet doen dan zou de aanhang afnemen, aangezien ze anders toch geen wederzijdse steun zouden krijgen. Landen als: Polen, Hongarije en Tsjechië worden na de val van de Muur gerekend tot het westen. Ook omdat de welvaart in deze landen stijgt.

Ook werd vaak het westen "Het vrije Westen" genoemd. De enige reden om dit zo te noemen was om een sterk punt te hebben tegen het Communisme. De westerse Landen zijn vrij, de Communisten blijkbaar niet. De Democratie tegenover het Communisme. Eigenlijk is dit niet geheel terecht. Want niet alle "vrije Westerse" landen hadden een Democratisch systeem.

Na 1945 was Europa geheel bevrijd. Het westen door Amerika en het Oosten door Rusland. De wederopbouw was noodzakelijk om de Economie van het totaal verwoeste Europa opnieuw te doen bloeien. Maar hoe?

Het westen kreeg, zoals gezegd, hulp van Amerika. Niet zomaar hulp, maar hulp onder de naam van het "Marshall plan". Het was eigenlijk een vrij simpel concept. Amerika steunen de West-Europese landen door geld te lenen. Je kan het Immers geen geld geven noemen aangezien de economie draait om het rondbrengen / het in omloop brengen van geld. Wat wordt uitgegeven moet terugverdient worden. Maar waarom zou Amerika ons willen helpen?

Daarvoor zijn een aantal redenen.

Amerika steunde Europa financieel door 16 Miljard Gulden in Europa te investeren. De oorlog heeft heel Europa aan diggelen geslagen en er heerste enorme armoede. De economie was compleet ingestort en zonder de hulp van Amerika zou er geen herstel mogelijk zijn geweest.

Ook was Europa voor Amerika een ideale afzetmarkt. Maar wat heb je aan een afzetmarkt waar er geen financiële mogelijkheden zijn tot kopen.

Daarbij was de angst voor een nieuwe oorlog niet geheel vreemd. Wat als één land meer macht zou krijgen dan een ander? Zo zou het balletje weer gaan rollen, meer macht, nog meer macht en het proberen te overheersen. Om dit te voorkomen werd er door één instelling het geld verdeeld over de Europese landen. Dit was tevens een manier om Europa samen te laten werken op allerlei vlakken.

Als laatste was het natuurlijk een perfecte gift om de dreiging van het communisme te minimaliseren. Wanneer er veel armoede is en men streeft naar gelijkheid en een stabiel inkomen dan was het Communisme een ideale toevlucht.

Natuurlijk zagen de Sovjets ook wel hoe het in het westen er aan toe ging. De slechte situatie was een goede gelegenheid om het Communisme eens uit te breiden. Aangezien het communisme en haar garantie op een baan en inkomen snel aanhang zou winnen omdat mensen dringen geld nodig hebben op korte termijn.

Een extra streven dus om ervoor te zorgen dat er snel opbloeiende economie en democratie wordt neergezet.

Na de val van de muur en het verdwijnen van het Communisme heerste er werkeloosheid en armoede. Ook hierbij was het weer zaak snel de economie opgang te krijgen en de democratie in te voeren, want anders zou er weer een kans bestaan dat men terug zou grijpen naar het Communisme.

Er waren daarbij twee hoofdredenen om het oosten te steunen: Solidariteit en eigenbelang

Zoals het westen hulp kreeg van Amerika zo is het nu het westen de taak het oosten hulp te verlenen. Uit solidariteit dus. Behandel anderen zoals je zelf ook behandeld zou willen worden. Zo krijgt men hulp zo verleent men hulp.

Maar natuurlijk zou dit niet zijn gedaan als er niet iets te winnen zou vallen. Naast het verdrijven van het communisme, en dus eigenlijk winst voor de democratie, was er ook economisch belang bij.

Zo zou het voormalig Oostblok een goede handelspartner kunnen worden. Makkelijker gezegd dan gedaan, dat wel, want er is veel geld en tijd voor nodig om dit te realiseren.

Maar daarvoor zijn verschillende manieren om dit te verwezenlijken.

Zo zou men de Oost-Europeanen kunnen opleiden zodat zij voor zichzelf kunnen beginnen, of men zou subsidies uit kunnen rijken voor zij die daar hun bedrijf beginnen en dus werkgelegenheid schaffen.

Uiteindelijk is dit allemaal voor eigenbelang. Een sterkere economie.

Zoals je ziet heeft het allemaal zo zo'n redenen. Men keek niet zomaar toe naar het Oosten en het Communisme in de strijd van de koude-oorlog. Elke gelegenheid om de één te verdrijven om zo meer terrein te winnen werd aangegrepen. Zo greep het westen elke kans om de democratie uit te breiden en de strijd van de koude-oorlog, die al bijna was afgelopen, te winnen en eigenlijk dus hun eigen macht uit te breiden.

Maar zo keek men ook met een visie van medelijden. Natuurlijk is de scheiding van oost en west niet wenselijk. Denk maar eens aan voormalige familie leden die in de 2 verschillende blokken wonen. Maar ook met een blik op de toestand in het oosten. Het westen had het bedaardend beter dan het oosten. De medelijden en de drang om het Oosten te helpen uit solidariteit was aanwezig. Hoe groot, dat weten we niet. Maar hoogstwaarschijnlijk was het er wel. Het westen keek toe hoe de koude oorlog zich afspeelde. Nu is dat niet alleen binnen Europa, aangezien er daar in dit stuk veel naar wordt teruggegrepen, maar ook buiten. Denk maar aan Vietnam. Toch is de kijk van het Westen eigenlijk niets anders dan een spel om macht. Democratie is goed, weg met het communisme. En elke kans aangrijpen die er is om dit te realiseren.

Opinie

De koude oorlog is begonnen en geëindigd voordat wij geboren werden. Dus we hebben er in principe weinig van meegemaakt zelf. Het is zware geld verspilling geweest, al die oorlogen hebben tot niks geleid. Er zijn niet echt communistische gebieden veroverd maar ook geen kapitalistische. De kans dat West-Europa Communistisch zou worden, achten wij vrij klein (ondanks dat er toen meer steun was voor het communisme dan nu).

Het stomme is vinden wij, dat Rusland nu alsnog kapitalistisch is. Dit is HET feitelijke bewijs dat het communistische systeem van Karl Marx niet werkt. Het is in theorie allemaal heel erg mooi, maar het geld wordt slecht verdeeld en de arbeidsproductiviteit gaat heel erg omlaag, zodat uiteindelijk heel de staat ten onder gaat. China beweert zelf ook communistisch te zijn, maar van Mevr. Verjaal, hebben wij te horen gekregen dat er geen land kapitalistischer is dan China. Alles draait er om bezittingen. Dus de koude oorlog is in onze ogen verspilling van tijd, geld en mensenlevens geweest. Het heeft niets opgeleverd. Iedereen heeft verloren.

Je kunt ook de kapitalisten als de kwade kant zien. Vanaf het Westen zien wij de communisten altijd als de kwade partij. Maar vanaf hun standpunt gezien, zagen zij ons als de kwade partij. Zij waren tegen het kapitalisme waar het alleen maar om bezittingen draait en zo zagen zij ons als een bedreiging zoals wij hun als een bedreiging zagen. Uiteindelijk heeft niemand echt gelijk. Misschien was het beter geweest meer van de ander te leren in plaats van elkaar te bestrijden. Uiteindelijk is de middenweg misschien wel het beste. Wij denken dat we deze middenweg een beetje terug kunnen zien bij het kapitalisme in Nederland, althans het politieke systeem. De armen krijgen hier wel een uitkering net zoals de zieken etc. en via de belasting stelsels wordt het geld toch beter verdeeld.

Aan de andere kant zijn er ook positieve bijeffecten. Er was ook een technologische wedloop, met wapens, vliegtuigen en ruimtevaart onder andere. De Amerikanen waren als eerste op de maan, maar de Russen waren als eerste in de ruimte. Dankzij al die technologische ontwikkelingen hebben wij nu in deze wereld meer luxe en meer welvaart.

Nu de koude oorlog is afgelopen, is er weer een nieuwe vijand opgestaan. Namelijk het Terrorisme; en daarbij de grootste speler el Quida. Hierbij gaat het uiteindelijk om geld en macht, niemand weet welke van de 2 het belangrijkste is. De olie in het midden oosten zal hierbij erg veel invloed hebben. Wij denken zelf dat het geloof ondergeschikt is. Het lijkt wel op wel op de middeleeuwen toen de kruisvaarders ook al oorlog hadden met het midden oosten.

Zal de wereld ooit absolute vrede kennen?

Bronnen

1) De koude oorlog 1945 - 1990 John W. Mason 929 . 9

2) www.wikipedia.nl

3) www.onsverleden.net

4) proto.thinkquest.nl/~llb034/pages/koud/krkor.html

5) <http://www.allesamerika.com/vietnamoorlog.html>

Johnson, Paul. "A History of the American People" (1997). New York: HarperCollins. ISBN 0-06-016836-6.

Martin, James Kirby, et al. "America and its People, Volume Two - From 1865 (Second Edition)" (1993). New York: HarperCollins College Publishers. ISBN 0-673-46365-6.

6) http://www.geolocatie.nl/Koude_Oorlog#Afghanistan

7) <http://www.answers.com/topic/cold-war-origins>